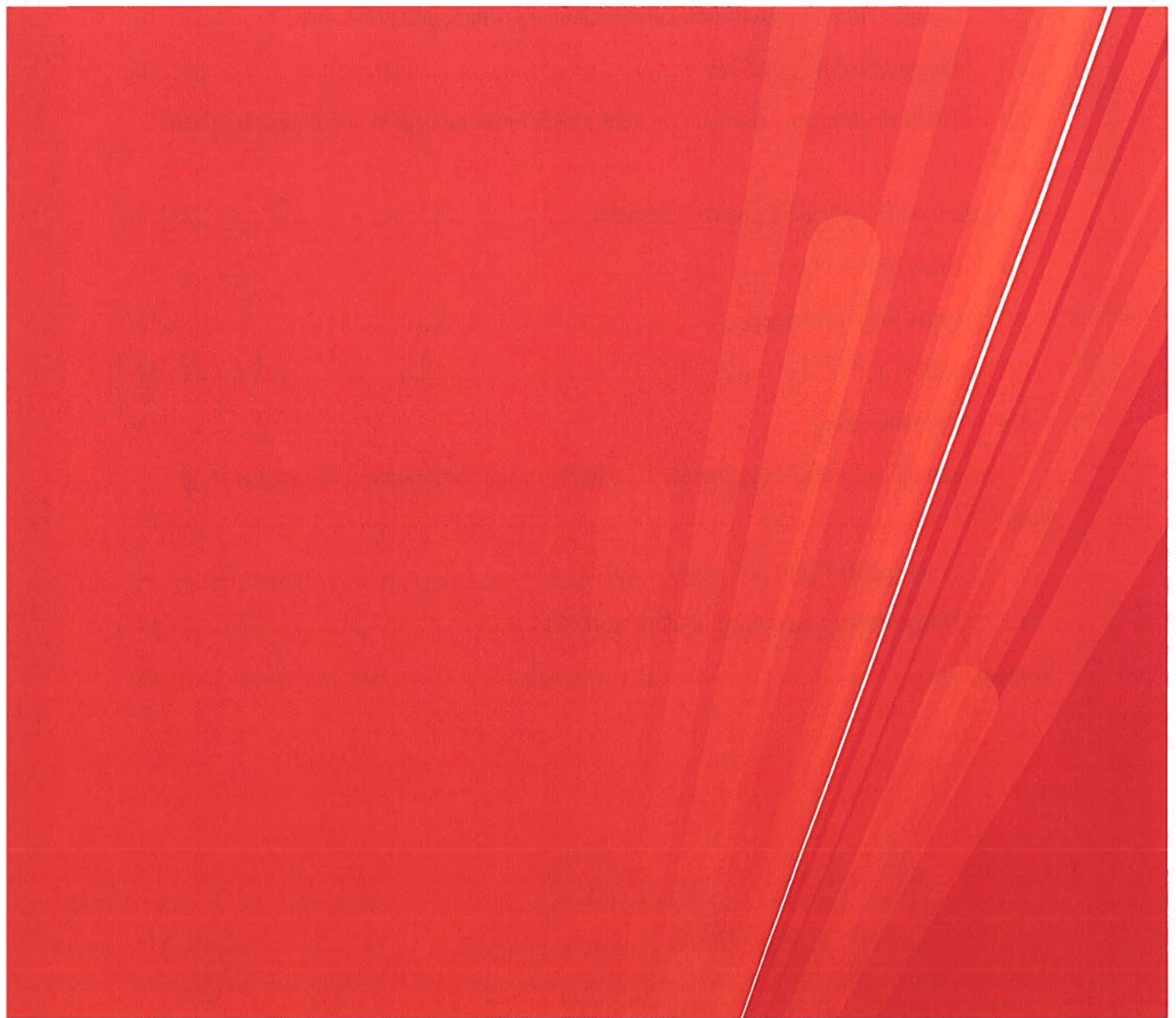

UiT Norges arktiske universitet

NOTAT

Forslag vedrørende norskopplæringen for internasjonale studenter og ansatte ved UiT

1 Innledning

I *Handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering 2020-2022* er det nedfelt at UiT skal «tilby norskopplæring til alle nytilsatte med behov og inkludere timer til norskopplæring i arbeidsplaner», jf. pkt. om *Rekruttering av ansatte*. Det har vært henvendelser til universitetsledelsen knyttet til tiltakspunktet og lokale behov for norskopplæring fra enheter ved UiT, og i 2021 ble det igangsatt et faglig/administrativt utviklingsarbeid knyttet til norskopplæringen for internasjonale studenter og ansatte ved UiT. En overordnet målsetting for arbeidet er at det skal gis et relativt likt tilbud til alle i målgruppen ved UiT uavhengig av hvilken campus man er tilknyttet.

Arbeidet sammenfaller med at også Kunnskapsdepartementet i tildelingsbrev for 2022 presiserer at internasjonal rekruttering til norsk forskning og høyere utdanning er viktig og at det stilles krav til opplæring i norsk språk ved ansettelse av internasjonale forskere og undervisere, jf. pkt. 1 *Regjeringens prioriteringer og forventninger*. Tildelingsbrevet spesifiserer videre at regjeringen forventer at institusjonene «sørger for norskopplæring av tilsatte som trenger det, og sikrer at norskkompetansen hos de tilsatte er tilstrekkelig til å ivareta norsk fagspråk», og at det som en hovedregel bør stilles krav om at ansatte behersker norsk språk innen to år.

1.1 Arbeidsgruppens sammensetning

Arbeidsgruppen som skal utarbeide forslag om nytt opplegg for norskopplæringen ved UiT er oppnevnt av universitetsledelsen med følgende sammensetning:

- førsteamanuensis Cathrine Theodorsen, ISK, HSL-fak, Tromsø (leder)
- universitetslektor Trine Sand Bakken, ISK, HSL-fak, Tromsø
- universitetslektor Knut Ørke, ISK, HSL-fak, Tromsø
- forsker Nadine Kolb, ISK, HSL-fak, Tromsø
- universitetslektor Torbjørn Nymo, ILP, HSL-fak, Alta
- universitetslektor Randi Bolle Eilertsen, IIT, IVT-fak, Narvik
- rådgiver Kristian Osnes Aambø, SIS, FUF, Tromsø
- seniorrådgiver Siri A. Sørland, SPOR, ORGØK, Tromsø

Det skal legges vekt på først å få fram forslag som har direkte betydning for mulig oppstart av nye tilbud høsten 2022 inkl. å få fram begrunnede innspill til budsjettfordelingen for 2023 (juni 2022).

Arbeidsgruppens forslag avklares med dekan ved HSL-fak før saken legges fram for dekanmøtet 27. juni 2022.

Det ble arrangert et innledende møte for arbeidsgruppen 25. februar 2022 (Teams). Arbeidsgruppen har våren 2022 avholdt to (delvis) fysiske møter/workshops i Tromsø og ett møte på Teams.

- Beholde det tilbudet som allerede gis ved campus Alta, Narvik og Tromsø
- Utvikle digitale fleksible kurs for ansatte på alle campuser i samarbeid med RESULT
- Innføre ei ordning med norskmentorer i tilknytning til norskopplæringen
- Opprette faste møteplasser / språkkafeer for internasjonale ansatte i tilknytning/som et supplement til norskopplæringen
- Fastsette tydeligere språkpolitikk med tanke på bruk av norsk ved UiT og på enhetene

Disse forslagene utgjør det arbeidsgruppen har kalt «norskopplæringens fem søyler», som blir beskrevet mer utførlig i kapittel 4.

1.5 Avklaring av nivåbeskrivelser

Norskkursene er lagt opp etter nivåbeskrivelsene i [Det felles europeiske rammeverket for språk](#) (*Common European Framework of Reference for languages*). Skalaen går fra A1 (begynnernivå) til C2 (tilnærmet morsmålsnivå). Se også [Læreplan i norsk for voksne innvandrere, Kompetanse Norge](#).

Betegnelser som trinn 1, 2 og 3 brukes også. Trinn 1 tilsvarer nivå A1-A2. Trinn 2 tilsvarer nivå B1 og trinn 3 tilsvarer nivå B2-C1.

For eksempel krever statsborgerprøven hhv. samfunnskunnskapsprøven norskkunnskaper tilsvarende nivå A2, se [Kompetanse Norge](#), mens språkkravet i norsk for studenter som ikke har norsk videregående skole er B2 i alle fire ferdigheter (lesing, lytting, skriftlig, muntlig), se [Samordna opptak](#).

2 Dagens tilbud i norsk for internasjonale studenter og ansatte ved UiT

Notatet *Norskopplæring for internasjonale studenter og ansatte ved UiT Norges arktiske universitet (UiT) – status per juli 2021* omfatter en gjennomgang av kurs- og studietilbudet i norsk som andrespråk ved UiTs campuser. Notatet følger vedlagt rapporten. Nedenfor gjengir arbeidsgruppen en oppdatert oversikt over tilbudet basert på situasjonen ved UiT våren 2022.

2.1 Campus Tromsø – Institutt for språk og kultur, HSL-fak

ISK, HSL-fak, har 3 årsverk (universitetslektorstillinger) samt time-/hjelpelærere knyttet til norskopplæring for internasjonale ansatte og studenter. I vårsemesteret 2022 måtte de tre årsverkene suppleres med 738 timer som ble dekket av timelærere. For høsten 2022 har faggruppen et estimert timelærerbehov på 670 arbeidstimer. I koronaåret 2021 måtte hele 4384 arbeidstimer dekkes av timelærere. ISK har den mest heterogene studentgruppa. Kursene tas av ansatte (nytilsatte fast ansatte, ph.d.-studenter, forskere) gjesteforskere, utvekslingsstudenter og internasjonale gradsstudenter. Alle kurs tilbys normalt både vår og høst. Norskkursene har om lag 400 studenter hver høst og 250 hver vår (studentene på trinn 3 er ikke inkludert i disse tallene).

2.4 Tilbakemeldinger, erfaringer og vurderinger omkring dagens norskopplæring ved UiT

Arbeidsgruppen har vært i kontakt med flere enheter/institutter og ressurspersoner ved UiT i forbindelse med arbeidet for å få tilbakemeldinger og innspill om dagens og fremtidens norskopplæring for studenter og ansatte ved UiT. Videre har medlemmer av arbeidsgruppen selv mye kunnskap om hvilke behov de ulike studentgruppene har, og hvilke tilbakemeldinger ansatte gir.

Tilbakemeldingene og erfaringene knyttet til dagens norskopplæring tilsier at tilbudet for studenter i stor grad fungerer greit, mens tilbudet for ansatte i større grad bør justeres og tilpasses målgruppen. Ønsket om mer fleksibilitet er en enkel oppsummering av tilbakemeldingene.

Når det gjelder tilbudet for ansatte er det bl.a. gitt uttrykk for et ønske om at UiT må garantere ansatte norskopplæring som del av sitt arbeidsgiveransvar, og at norskopplæringen må være mer fleksibel. Det er et krav at ansatte skal lære seg norsk innen to år, men UiT kan per i dag ikke garantere at det gis et noenlunde likt kurstilbud til alle i målgruppen ved de ulike campusene.

Det trekkes også fram at dagens norskkurs er for omfattende, jf. løpende tilbakemeldinger om at 8 timer per uke er i meste laget og vanskelig å prioritere og finne tid til. Dette medfører at ansatte ikke får anledning til å delta på norskkurs ved siden av full jobb og ofte kombinert med familie og andre forpliktelser. Å legge norskundervisning til ettermiddag eller kveldstid er heller ingen god løsning. Å lære norsk bør ikke bli redusert til en fritidsaktivitet – det bør legges til arbeidstiden – og det bør settes av tid til dette. Et viktig hensyn er å dimensjonere språkopplæringen riktig mht. antall timer per uke.

Videre opplever fagmiljøet ved ISK at ansatte melder seg på kurs og stiller på undervisningen i begynnelsen, men at flere faller fra fordi tiden ikke strekker til. For å unngå frafall i norskopplæringen er det derfor viktig at det legges til rette for at ansatte får anledning til å delta på kurs i arbeidstida – f.eks. ved at det identifiseres et tidspunkt som er gunstig og som øremerkes til norskopplæring (tidspunktet mellom kl. 14.00-16.00 har vist seg spesielt gunstig). Hovedmålet må være å tilby mer fleksible løsninger som sikrer bedre norskkompetanse hos UiTs internasjonale ansatte.

Et annet moment er at ansatte har behov for å snakke norsk og at språkopplæringen også må legge til rette for praktisk språkövelse. Flere har også etterlyst en bedre yrkesretting av norskopplæringen, det vil si at man knytter de ansattes arbeidssituasjon/fagområde og norskopplæringen tettere sammen.

Et annet problem som arbeidsgruppen har fått tilbakemelding om (og som også nevnes i vedleggene), er opptaket til trinn 3. Dette emnet har studiepoeng, og dermed må alle kunne legge ved vitnemål fra videregående skole. Mange ansatte, som har både ph.d. og for

I et notat fra Institutt for språk og kultur (ISK) til HSL-fakultetet fra 2019 (se vedlegg 2) redegjøres det for instituttets syn på studiepoeng. Det hersker fortsatt usikkerhet om hva gevinsten med å innføre studiepoeng på A1/A2 vil være. Finansieringen av norskkursene har vært et gjennomgangstema på institutt- og fakultetsnivå. Tilskudd fra fakultetet dekker ifølge ISK ikke deres reelle utgifter, og det er ikke gjennomført en grundig analyse av hva studiepoeng vil bety rent økonomisk. Det vil bringe inntekter, men også økt arbeidsmengde samt større behov for administrativ støtte. Slik situasjonen i administrasjonen på ISK er i dag, er det ikke kapasitet til å øke arbeidsmengden.

Samtidig tar notatet for seg en rekke problemstillinger som knytter seg til norskkursene uten studiepoeng, herunder oversikt over påmeldte, dokumentasjon av kursdeltakelse og norskkompetanse for kursdeltakelsene, kvalitetssikrede tall/datagrunnlag på antall kursdeltakere. Faggruppen er imidlertid i gang med å finne andre løsninger, blant annet skal Canvas brukes på alle kurs.

Videre er det et faktum at det er relativt stort frafall på kursene (dette gjelder spesielt A1 og A2) – opp mot 50 % eller høyere. Det er imidlertid ikke sikkert at innføring av studiepoeng vil kunne løse frafallsproblematikken. Ifølge tilbakemeldinger fra de andre universitetet er det høyt frafall på disse kursene selv om de har studiepoeng.

Vi har imidlertid diskutert innføring av studiepoeng på B1-nivå. En fordel med å innføre eksamen og studiepoeng på B1-nivå er at faggruppen da kan sløyfe opptaksprøve på trinn 3 ved campus Tromsø. Å innføre studiepoeng på B1 vil også gi et litt mer likt tilbud med andre universitet.

Når det gjelder de nye fleksible kursene for ansatte, ser ikke arbeidsgruppen hensikten med studiepoeng. Ansatte har behov for å lære seg språket, men trenger sjeldent studiepoeng. Faktisk har det vist seg at studiepoeng er et hinder, fordi ansatte må ha med seg vitnemål fra videregående skole.

Vi ser imidlertid en trend ved UiO at ansatte ønsker kurs i norsk som andrespråk med studiepoeng, særlig på trinn 2 (B1) og trinn 3 (B2-C1). Det forslaget som arbeidsgruppen legger fram her (og som blir beskrevet i kapittel 4) vil gi et godt tilbud i så måte. Ansatte som ønsker studiepoeng, kan ta NOR-0035 og NOR-0036. Hvis det innføres studiepoeng på B1, vil UiT ha to tilbud med studiepoeng som også ansatte kan ta.

3 Norsktilbudet ved andre norske læresteder

Arbeidsgruppen har innhentet informasjon om norskopplæringen for internasjonale studenter og ansatte ved Universitet i Oslo, Universitetet i Bergen og NTNU.

- [NORA0110](#) (15 credits, A2): Norskurs for ansatte
- [NORINT0110](#) (15 stp.): Intensivt norskurs på 84 timer. Kan bygges på videre med NORINT0120, osv.
- [NORINT0114](#) (10 stp.): Introduksjonskurs rettet mot utvekslingsstudenter
- [NORINT0105M](#) (5 stp.): 4 ukers digitalt kurs etterfulgt av 12 undervisningstimer
- [NORINT0106M](#) (5 stp.): 4 ukers digitalt kurs etterfulgt av 12 undervisningstimer

Trinn 2:

- [NORA0120 – Intermediate Norwegian, Level II](#) (15 credits, B1): Norskurs for ansatte
- NORINT0120 (15 stp.): Intensivt norskurs på 106 timer. Kan bygges på videre med NORINT0130, osv.

Trinn 3:

- [NORA0130 – Mellomkurs i norsk, trinn III](#) (20 credits, B2-C1): Norskurs for ansatte
- NORINT0130 (20 stp.): Intensivt norskurs på 134 timer. Kan bygges på videre med NORINT0141 og NORINT0142.

Trinn 4:

- [NORA0140 – Norsk for viderekomne, trinn IV](#) (15 credits, C2): Norskurs for ansatte
- [NORINT0141](#) (5 stp.): Norskurs for studenter om skriftlig norsk på 30 timer
- [NORINT0142](#) (5 stp.): Norskurs for studenter om muntlig norsk på 30 timer

Ikke-studiepoenggivende kurs

NORIR, trinn 1-5. Kursene er på 24 timer hver, og følger ikke de samme trinnene som ovenfor. UiO tilbyr også sommerkurs i norsk.

3.2 Universitetet i Bergen

UiB har om lag 12 faste stillinger og tilbyr kurs for internasjonale ansatte og partnere, fra trinn 1 til trinn 4 – noen av disse kursene er for både studenter og ansatte. Det er HR-avdelingen som betaler for de ansatte.

Vårer 2022 har de hatt følgende tilbud, og det er planlagt samme antall kurs for ansatte til høsten:

Trinn 1:

- tre kveldskurs for ansatte, ett av disse er et digitalt kurs
- fire kurs for både ansatte og studenter på dagtid
- 6 undervisningstimer per uke

eller Teams). Tilbudet for de ansatte i Gjøvik og Ålesund er på trinn 1 og 2, og de har en læringsassistent på hver campus. I utgangspunktet er det pedagoger som ønskes, men pga. manglende søkere er det etablert en ordning med læringsassistent i stedet. De har utlyst stilling som stedlig ansvarlig ved disse studiestedene, men har ikke fått noen respons.

De ansatte har krav på et tilbud om å ta trinn 3, men foreløpig har ikke de ansatte i Ålesund og Gjøvik tilbud om dette. De diskuterer nå hva slags tilbud som skal gis og har bl.a. snakket om et digitalt kurs over to semestre eller eventuelt samlingsbasert. Erfaringer fra tidligere er at det fungerer dårlig å ha et kurs over to semestre (større frafall pga. endring i timeplan, etc.). Diskusjon pågår om det videre tilbudet.

NTNU har ikke kveldsundervisning, kun undervisning på dagtid mellom kl. 8 og 17.

3.4 Oppsummering

For arbeidsgruppen var det både nyttig og interessant å se på tilbudet i norsk som andrespråk ved de andre universitetene, men for å kunne trekke godt funderte konklusjoner, kreves en mer inngående gjennomgang. Blant annet er det vanskelig å sammenlikne størrelse på tilbud og antall årsverk fordi vi ikke har noen forholdstall. Naturlig nok har UiO, UiB og NTNU et mer omfattende tilbud i norsk som andrespråk og også langt flere ansatte. Men forskjellen i størrelse tatt i betraktning, framstår ISK med sine tre årsverk som ei ganske nøysom innretning.

Det universitetet som er mest lærerikt å følge med på og ha erfaringsutveksling med, er NTNU. Som flercampusuniversitet har de mange av de samme utfordringene som UiT, også når det gjelder norskopplæring. NTNU har startet opp med en flercampusmodell, som nevnt ovenfor, men dette tilbudet er ikke ferdig utviklet.

4 Anbefaling og mulige modeller for norskopplæringen for internasjonale studenter og ansatte ved UiT

4.1 Norskopplæringens fem søyler

Helt sentralt i enhver form for språkopplæring er å ta språket aktivt i bruk, både skriftlig og muntlig. Det sier seg selv at et kurs eller selv et heltidsstudium må suppleres med mengdetrening utenom undervisningssituasjonen. Hvis man studerer fremmedspråk, må man oppsøke målspråksområder. Hvis man befinner seg i målspråksområdet allerede, som er tilfellet her, skulle man tro at det å få brukt norsk ikke er et stort tema. Det viser seg imidlertid at det ikke er noen selvfølge. Universitetene har i større grad enn før en høy andel av internasjonale ansatte og forskere, og som kjent har tematikken om språk blitt diskutert mye i sektoren i det siste. Arbeidsgruppen vil understreke at vi med dette arbeidet på ingen måte vil legge noen hinder for internasjonaliseringen på UiT, eller bruk av engelsk når det er

Campus Tromsø har det mest omfattende tilbudet og den mest heterogene studentgruppa. Her samles ansatte, utvekslingsstudenter, internasjonale gradsstudenter, andre og internasjonale studenter. Selv om kursene på trinn 1 og 2 (A1-B1) er uten studiepoeng, er de populære blant utvekslingsstudenter.

Faggruppen ved ISK mener at det ikke er noen spesiell utfordring med at ansatte og studenter studerer i lag. Det som er utfordrende, er at studentene har ulike språkbakgrunn. Hvilket førstespråk og hvilke andre språk man behersker har betydning for hvordan og hvor raskt man lærer seg nye språk. Har man tysk som førstespråk lærer man fortore norsk (begge er germanske språk) enn om man har kinesisk eller arabisk som arvespråk. Hvilke språk man allerede behersker har også noe å si for hva som er mest utfordrende med å lære norsk. Arbeidsgruppen har derfor landet på at de eksisterende campuskursene skal være åpne både for ansatte og studenter.

Generelt er fagmiljøene opptatt av at klasseromsundervisning er å foretrekke når det gjelder språkundervisning. De mener også at læringsutbyttet blir bedre når studentene møtes i undervisningsrommet fordi de da deltar mer aktivt i undervisningen. Tilbakemeldinger fra studenter viser at også studentene er mest fornøyde med klasseromsundervisning. Også fra ansatte som har hatt mulighet til å delta på undervisning, er tilbakemeldingene gode. Utfordringen for ansatte er hovedsakelig at andre arbeidsoppgaver forhindrer dem i å delta på undervisning regelmessig, og ikke at de er misfornøyde med undervisningsformen.

Søyle 2 består av nye fleksible nettbaserte norskkurs først og fremst rettet mot ansatte. Arbeidsgruppen har landet på at disse kursene ikke skal ha studiepoeng. Kursene utvikles i læringsplattformen Canvas. Vi ser for oss totalt fire kurs som til sammen utgjør 2 1/2 år hvis man følger oppsatt progresjon: A1, A2, B1 og B2/C1. Det legges opp til at B1 skal gå over to semestre. Årsaken er at dette nivået er det mest krevende, og faggruppen på ISK opplever ofte at studenter må ta kurset to ganger for å oppnå læringsmålene. De andre kursene går over ett semester hver. Det kan være vanskelig å beregne på nåværende tidspunkt om alle fire kurs skal tilbys hvert semester; dette vil være avhengig av etterspørsel og ressursituasjonen.

Arbeidsgruppen foreslår at A1 og A2 skal basere seg på en [læringsressurs](#) utviklet av universitetslektor Odd Egil Johansen ved ISK. Den er tilgjengelig for alle studenter på norskkursene uten noen form for registrering (enn så lenge). B1 og B2/C1 kan ta utgangspunkt i lærebøker som allerede inneholder digitale læringsverktøy fra forlagene. Dette må kjøpes av hver enkelt deltaker, også den digitale tilgangen.

Ei skisse over et mulig opplegg på begynnernivå er lagt ved som vedlegg 3. Dette er utarbeidet etter at arbeidsgruppen hadde en workshop med Øystein Lund fra RESULT.

Søyle 4 – språkkafé/temaseminarer

Fagmiljøet ved IVT-fak i Narvik har hatt gode erfaringer med å arrangere språkkafé for ansatte med norsk som andrespråk. Også på fremmedspråkene ved ISK har språkkafeer vært en tradisjon ganske lenge. Vi ser for oss at språkkafeen arrangeres jevnlig på fastsatt dag og tidspunkt, og at norskmentorene kan være ansvarlig hhv. hjelpelig her. Man kan tenke seg å ha et definert tema for hver språkkafé der noen er invitert til å innlede. I hvilket omfang og på hvilken måte dette skal gjennomføres er vanskelig å planlegge i detalj. Vi tenker at vi må prøve ut ulike former for slike sammenkomster. En mulig variant er et uformelt og lite ressurskrevende opplegg der vi annonserer språkkafé, slik at de som ønsker å ha en arena til å praktisere norsk språk bare kommer. En annen variant vil være et mer lærerstyrt (eventuelt av norskmentorer) arrangement med fastlagt tema. Det siste vil være mer ressurskrevende. Under denne søyla kan man også tenke seg ulike lokale tiltak. Dette kan være campusvandringar noen ganger i semesteret, faste lunsjtider der ansatte med norsk som andrespråk møter kolleger for å øve på norskferdighetene og liknende.

Søyle 5 – språkpolitikk ved UiT

Denne delen har vi kalt språkpolitikk for UiT. Vi kunne også kalt det «kultur for språk» eller «språkkultur». UiT skal ha ei best mulig språkopplæring i norsk, men hvis ikke språket brukes i det daglige, blir resultatet deretter. Arbeidsgruppa mener at både holdninger og bevissthet kombinert med raushet og forståelse på alle enheter kan bidra til at nytilsatte (som har krav om å tilegne seg norsk) får anledning og støtte til å lære seg norsk. Ett aspekt her er selve tidsperspektivet. De tilbakemeldingene fagmiljøene ofte får er at det ikke settes av nok tid til norskopplæring. Et annet aspekt er hvilket språk kollegaer bruker i møter og sosiale anledninger overfor ansatte som faktisk skal og må lære seg norsk. Flere opplever at engelsk blir det naturlige arbeidsspråket. Selv om flere faktisk ønsker å prøve seg på norsk, slår samtalepartner fort over til engelsk fordi kommunikasjonen da går lettere.

I UiTs [språkpolitiske retningslinjer](#) står det ikke noe spesifikt om norsk som andrespråk. Arbeidsgruppen har ikke til hensikt å moralisere, men ønsker med dette punktet å påpeke at det tar tid å lære seg språk, og i en tidlig fase trenger man tålmodige samtalepartnere som tillater at en må lete etter ord og prøve seg litt fram. Hvis det er nedfelt noen enkle regler i UiTs språkpolitiske retningslinjer knyttet til kommunikasjon, kan dette hjelpe på. En enkel regel kan for eksempel være at man kommuniserer på norsk (skriftlig og muntlig) med fast ansatte som skal lære norsk mens man bruker engelsk overfor midlertidige ansatte (ph.d.-studenter, postdoktorer og forskere). På enhetene kan man for eksempel se på muligheten for å innføre «bare-norsk-dager/bare-norsk-møter» (for eksempel i forskningsgruppene), eller etablere andre tiltak som kan støtte opp om bruken av norsk. Til sammenlikning er NTNU i gang med å revidere sine [språkpolitiske retningslinjer](#) og har satt ned et [språkutvalg](#) som skal utarbeide disse.

Ressursbehov til nettbasert opplegg for ansatte:

2. Notat datert 9.5.2019 vedr. Institutt for språk og kultur sin vurdering av studiepoenggivende norskkurs
3. Skisse – fleksibelt kurs A1-A2
4. [Språkpolitiske retningslinjer ved UiT](#) vedtatt av Universitetsstyret 21.06.07 (sak S 28/07)
5. Det felles europeiske rammeverket for språk (Common European Framework of Reference for languages).
6. Læreplan i norsk for voksne innvandrere, Kompetanse Norge

VEDLEGG 3:

Skisse – fleksibelt norskkurs på begynnernivå (A1-A2)

Varighet på de kursene som gis nå campus Tromsø

A1= 1 semester (4 undervisningstimer i uka i 12 uker)

A2= 1 semester (4 undervisningstimer i uka i 12 uker)

B1= 1 semester (6 undervisningstimer i uka i 12 uker) (bør endres til to semester størst variasjon i studentgruppen her)

B2-C1/ trinn 3= 1 semester (8 undervisningstimer i uka i 12 uker)

Oppbygning av kurset

Oppbygging i Canvas: hvert kapittel, én modul

Spørsmål og svar: Send inn spørsmål til faglærer. Faglærer samler opp spørsmål og legger ut svar i Canvas fortløpende

Norskmentor: studenter med norsk på førstespråksnivå

Øvingsgrupper: dele studentene i mindre grupper med øvingspartnere

Oppstart	Introduksjonsvideo a) læringsmål for kurset b) oppbygging av kurset: innhold, arbeidsomfang, arbeidskrav, eksamen c) selvstudium/ undervisning/fysiske samlinger/webinarer d) antall timer, datoer e) oppbygging i Canvas f) lærebok/ lærerressurs g) andre ressurser
Del 1	Video om fonetikkdelen og kapittel 1 Hva skal du lære? Mål med økta. Hvilke oppgaver skal du gjøre? Hvor lang tid skal du bruke på dette (tre dobbeltimer)
	Fysisk/digital samling/webinar
	Faglærer svarer på spørsmål
Del 2	Video om kapittel 2 Hva skal du lære? Mål med økta. Hvilke oppgaver skal du gjøre? Hvor lang tid skal du bruke på dette (tre dobbeltimer)
	Arbeidskrav 1 Oppsummering av hva du har lært (mer konkret): send inn talemelding
Del 3	Video om kapittel 3 Hva skal du lære? Mål med økta. Hvilke oppgaver skal du gjøre? Hvor lang tid skal du bruke på dette (tre dobbeltimer)

Institutt for språk og kultur sin vurdering av studiepoenggivende norskkurs

HSL-fakultet har bedt ISK å utrede trinn 1 og trinn 2 på norsk som studiepoenggivende emner.. Fakultetet har tidligere fremmet sak til universitetsstyret om å gi studiepoeng for disse emnene, men denne saken fikk ikke gjennomslag i universitetsstyret. Faggruppen i norsk som fremmedspråk har lenge ønsket at kursene skal få uttelling. Per dags dato er det ikke studiepoeng eller eksamen for emnene, og i stedet føres det fravær for timene. Dette gjøres for å gi en løsning til ansatte og evt. Studenter som søker permanent oppholdstillatelse, og må dokumentere antall timer de har i norsk. Dette er en løsning som deler av faggruppa ikke er fornøyd med. Delvis knytter dette seg til at systemet ikke er robust (se under), og at det er stor fare for feilrapporteringer. Timetallet sier også lite om studentenes kunnskaper i faget. Vi ser også at UDI i det siste har etterspurt dokumentasjon på fullførte kurs, enten gjennom kursbevis, eller karakterutskrift, og at timetall ikke lengere er godt nok for de som søker om oppholdstillatelse.

Ledelsen ved ISK ønsker i utgangspunktet ikke studiepoenguttelling for norskkursene, ettersom det ikke er sannsynliggjort at en studiepoengfinansiering vil dekke utgiftene ved norskkursene. Dette er forsterket etter at finansieringsmodellen har blitt endret til lavere uttelling for studiepoeng til fordel for kandidatmidler. Samtidig er det flere utfordringer med dagens modell:

- Høyt frafall. Ettersom det kun telles timetall for emnet, er det mange som faller fra kursene tidlig. Studiepoenguttelling vil høyst sannsynlig sørge for høyere gjennomstrømming, særlig for utvekslingsstudenter som har emnet i sitt Learning Agreement. Høyt frafall fører også til en ubalansert ressursbruk, ettersom undervisningsressursene bestemmes utfra antallet studenter som starter kursene, mens halvparten av studentene faller fra ca. halvveis i semesteret. Høyt frafall betyr også dårlig ressursbruk ettersom undervisningsressurser må tilpasses hvor mange studenter som starter undervisningen
- Utvekslingsstudenter som studerer norsk som fremmedspråk i hjemlandet behøver studiepoeng for emnene. ISK tilbyr flere slike emner, men de er alle på nivå 3 eller høyere og det er mange studenter som ikke har dette nivået når de kommer til UiT. Slik løsningen er nå reiser noen av disse hjem med en bekreftelse på antall timer, hvor hjemuniversitetet gir studentene studiepoeng avhengig av hvor mange timer de har fullført. UiT har således ikke lengere oversikt over hvilken uttelling kurset gir ved de forskjellige avtaleuniversitetene. Det er også flere avtalepartnere som har ytret at de ønsker at UiT tilbyr studiepoenggivende norskkurs for deres studenter, senest GAUGN universitetet i Moskva.
- Deltakerliste og timeantall for hver deltaker føres i et excel-ark. Det er mange som har behov for å få bekreftelse på timer som de har tatt for flere år siden, og det er derfor nødvendig å lagre studentdata for deltagerne, som navn, fødselsdato og timeantall. Ettersom opptaket ikke gjøres i søknadsweb eller i EVUweb er det ikke mulig å få kursdeltakerne inn i studentsystemet. I stedet må de legges inn i et excel-ark, en løsning som er langt fra like robust som FS. Dette er det største problemet med dagens

- UiO har studiepoenggivende norskkurs for utvekslingsstudenter og internasjonale studenter, men egne kurs som ikke gir studiepoeng for ansatte. Denne løsningen skiller seg fra de andre universitetene, og dagens modell ved UiT, hvor ansatte og studenter tar de samme kursene.

Ut i fra kursene som tilbys ved UiB og NTNU ser det ikke ut til at det er nødvendig å åpne opp for eksterne søkere. Ingen av stedene tilbyr nivå 1 kurs for eksterne søkere. I tillegg er det ved UiB og NTNU laget egne mindre kurs for utvekslingsstudenter. Begge stedene tilbyr et 15 studiepoeng nivå 1 kurs, hvor kurset for utvekslingsstudenter er på 7,5 studiepoeng. Ved UiT, som tilbyr 10 studiepoengkurs vil det ikke være like nødvendig med et mindre kurs for utvekslingsstudenter. Opptakskrav ved alle stedene er generell studiekompetanse unntatt språkravet.

Studenttall for norskkursene ved UiT

Ved UiT tilbys det tre norskkurs som ikke gir studiepoeng. Kursene har navn etter nivået de tilsvarer i det Felles europeiske rammeverket for språkopplæring, A1, A2 og B1. NOR-0030 Norsk trinn 3 kurset ved UiT tilsvarer B2i det Felles europeiske rammeverket for språkopplæring.

Det er ingen fullgod måte å hente ut studenttall for kursene. Studentene melder seg på kursen gjennom et arrangement på tavla, og her forekommer det ofte dobbel og trippel registreringer. Dette rydes oppi før det lages lister over studentene tildelt på grupper. Det er mange som faller fra kursene i løpet av semesteret, og dermed har blitt registrert med få timer. Listen under inkluderer alle som er registrert i timetallslisten for emnene, og dette inkluderer også de som ikke har møtt, og de som har falt fra underveis. For de siste semestrene er det redegjort for hvor mange studenter som har deltatt i minst 10 undervisningsaktiviteter (tall i parentes). Hvert norskkurs har 26 undervisningsaktiviteter, enten dobbelttimer eller trippeltimer (Norsk B1).

År	Vår	Høst	Total
2021	288		
2020	241 (ikke tall grunnet Covid-19)	199 (ikke tall grunnet Covid-19)	440
2019			
2018	215 (97)	359	574
2017	163 (97)	328 (179)	391 (276)
2016	169 (83)	275 (172)	444 (255)
2015	235 (89)	322 (167)	557 (256)
2014	243	357	600
2013	213	369	582
2012	178	358	536

Som det kommer frem av tallene i parentes er det mange studenter som følger mindre enn halvparten av undervisningstimene. Det er derfor vanskelig å si noe om forventet studenttall hvis kursene blir studiepoenggivende, men det forventes at flere vil følge undervisning jevnlig, og være i stand til å ta en avsluttende eksamen.

Å åpne opp for eksterne søkere vil høyst sannsynlig føre til økte studenttall. Særlig de to første semestrene forventer faggruppen at det vil være mange søkere, og at det derfor vil være behov for flere timelærere i denne perioden. Instituttledelsen ønsker ikke å øke ressursene for å dekke inn eksterne søkere, særlig siden det fra instituttleder forventes at studiepoengfinansiering vil gi en underdekking av studiet. En mulighet er at det settes et tak på antall plasser eller en kvote for eksterne søkere. Ved å sette et tak må det lages en prioriteringsliste. Dette er noe som deler av faggruppen er imot, ettersom prioritering av deltakerne er prøvd ut tidligere, med kraftige reaksjoner fra lidende studenter.

Oppsummering

ISK ser at flere av utfordringene med dagens modell kan løses med å gjøre norskkursene studiepoenggivende, og eventuelle ulemper som dette vil ha for mindre fleksibilitet i opptak veier ikke opp mot dette. Både løsningen som er valgt ved UiB og ved NTNU vil kunne være aktuelle for UiT. Samtidig er det mulig å løse flere av utfordringene og spare ressurser selv om dagens finansiering beholdes.

Før det avgjøres om endret finansiering er det viktig å gjøre en vurdering av de økonomiske konsekvensene av en slik endring. Norskkursene ved ISK må også ses i sammenheng med kurstilbudet ved de andre studiestedene, og det vil være viktig å ha en dialog med disse studiestedene hvis fakultetet går videre med arbeidet.

Seksjon for Personal og Organisasjon har tidligere uttrykt at de ser norskkursene som en del av ansattopplæringen ved UiT. Seksjonen bør derfor også kontaktes for å be om innspill til eventuelle endringer i rutinene, særlig hvis det gjelder prioritering av deltakere.

Gustav Jørgen Pedersen
instituttleder

Kristian Osnes Aambø
rådgiver

VEDLEGG 1:

NOTAT: NORSKOPPLÆRING FOR INTERNASJONALE STUDENTER OG ANSATTE VED UiT NORGES ARKTISKE UNIVERSITET (UIT) – STATUS PER JULI 2021

Innledning/bakgrunn

I UiTs handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering 2020-2022 er det nedfelt at UiT skal *tilby norskopplæring til alle nytilsatte med behov og inkludere timer til norskopplæring i arbeidsplaner, jf. pkt. om Rekruttering av ansatte.*

På bakgrunn av målsettingen i handlingsplanen har IVT-fak etterlyst et norsktilbud for alle aktuelle nytilsatte, og har i 2018 og 2020 søkt om tildeling av likestillingsmidler for å gjennomføre norskopplæring for egne ansatte og studenter. Søknadene har ikke blitt innvilget.

Fakultetet oppgir at de har mange ansatte fra utlandet og en jevnlig etterspørsel etter og behov for norskkurs, og de mener det bør være et likt opplæringstilbud for internasjonale ansatte og studenter ved UiT uavhengig av hvor man er lokalisert.

Norsktilbudet ved UiTs campuser

UiTs campuser befinner seg i Kirkenes, Hammerfest, Alta, Tromsø, Bardufoss, Narvik, Harstad, Bodø, Mo i Rana samt Svalbard. UiT hadde i 2020 totalt 1055 utenlandske studenter (x %), jf. DBH, og x utenlandske ansatte (x %).

Det tilbys norskopplæring for internasjonale ansatte og studenter løpende ved campus Tromsø. Alta tilbyr kurs for internasjonale studenter, og i Narvik har det unntaksvis vært tilbudt ett norskkurs for internasjonale ansatte og studenter – tilbudet har vært gitt i semestre der IVT-fak ikke har kjørt sitt ordinære norsk-kurs for ingeniørstudenter. Campusene har gitt følgende informasjon og tilbakemeldinger knyttet til norskopplæringen ved egen campus:

Campus Tromsø - HSL-fak

HSL-fak tilbyr grunnleggende norskopplæring for internasjonale studenter og ansatte som befinner seg i Tromsø. Kurstilbudet omfatter følgende kurs, som normalt tilbys både vår og høst:

- **Nivå A1/NOR-0010** (begynnernivå – del 1) – 0 ECTS:
Tot. 48 timer undervisning (4 timer per uke)
Kurset tilbys internasjonale studenter (utvekslings- og gradsstudenter) og ansatte (inkl. gjesteforskere og Ph.D-studenter/-stipendiater) som ikke har forkunnskaper i norsk.
- **Nivå A2/NOR-0011** (begynnernivå – del 2) – 0 ECTS:
Tot. 48 timer undervisning (4 timer per uke) – nivå-test tilgjengelig
Kurset tilbys internasjonale studenter (utvekslings- og gradsstudenter) og ansatte (inkl. gjesteforskere og Ph.D-studenter/-stipendiater) som har noen forkunnskaper i norsk.
- **Nivå B1/NOR-0012** (mellomnivå) – 0 ECTS:
Tot. 78 timer undervisning (6 timer per uke) - nivåtest tilgjengelig.
Kurset bygger på A2 og tilbys internasjonale studenter (utvekslings- og gradsstudenter) og ansatte (inkl. gjesteforskere og Ph.D-studenter/-stipendiater) som har grunnleggende forkunnskaper i norsk. Pensum: «Stein på stein».
- **Nivå B2/Trinn III/NOR-0030 Norsk for internasjonale studenter** (videregående/høyere nivå) – 15 ECTS (*tilbys ikke høsten 2021*):

Høsten 2020 hadde fakultetet igjen opptak til det ordinære norskstudiet (**NOR-0500 Norwegian language and society for foreign students** – 60 studiepoeng, se nærmere informasjon nedenfor), og kapasiteten var dermed bundet opp der.

Vedr. behov for norskopplæring ved IVT-fak:

IVT-fak ser for seg at det vil være et årlig behov for følgende norsktilbud i Narvik:

- Ett grunnkurs (ca. 25 deltakere): Målgruppa for kurset vil være nybegynnere eller personer med lite forkunnskaper i norsk.
- Ett videregående kurs (ca. 20 deltakere)

Videre foreslår de å utvikle et nettstøttet tilbud til utenlandske ansatte og studenter som vil kunne tilbys alle uavhengig av lokasjon. Dette vil være både kostnadseffektivt og fleksibelt. Det bør også legges til rette for en form for lokal oppfølging i form av studiegrupper, samtalegrupper, språk-kafe, el.l.

Målgruppe for tilbudet er internasjonale ansatte og masterstudenter.

Campus Harstad

Det tilbys ikke norskopplæring for internasjonale studenter og ansatte ved Campus Harstad.

Avdeling for forskning, utdanning og formidling (FUF)

FUF har orientert om at UiT har to studietilbud i norsk for internasjonale studenter som ønsker å kvalifisere seg for opptak til høyere utdanning i Norge – i tråd med informasjonen fra fakultetene:

1. Kurset **NOR-0500 Norwegian language and society for foreign students** gis i Narvik. Dette er forbeholdt internasjonale studenter som skal fortsette på en ingeniørutdanning ved IVT-fak i Narvik. Tilbudet er et årsstudium, og alle som er kvalifisert får tilbud om plass til tross for at studietilbudet i utgangspunktet er adgangsregulert. (I det internasjonale opptaket er det et lavere antall kvalifiserte søkere enn i de nordiske opptakene.)
2. I tillegg tilbyr UiT kurs i norsk **Trinn III (NOR-0030 Norsk for internasjonale studenter)**. Dette tilbys hvert semester, og varer ett semester. Ved å ha fullført og bestått kurset dekker man norskkravet til å få generell studiekompetanse i Norge. Det er åpent for alle å søke på kurset, men opptak forutsettes at man har grunnleggende kompetanse i norsk. Opptaksprosessen er todelt: Fellestjenesten for opptak gjør de formelle vurderingene av søkerne, og de som er formelt kvalifisert sendes over til instituttet for å ta en opptaksprøve – dette for å vurdere studentenes ferdigheter i norsk fra før, og om disse er tilstrekkelig for å få starte på kurset. FUF antar at alle som er kvalifisert får plass på kurset.

FUF har presisert at kravet om generell studiekompetanse også gjelder internasjonale studenter som ønsker å studere på universitets- og høyskolenivå i Norge. Dette innebærer videregående utdanning tilsvarende norsk nivå samt spesifikke krav i norsk og engelsk. Nærmere informasjon er tilgjengelig hos Samordna opptak ([Utenlandsk utdanning - universitet og høyskole - Samordna opptak](#)).

I det internasjonale opptaket tar UiT opp studenter til engelskspråklige program. Søkere som tas opp gjennom denne ordningen er unntatt norskkravet, men må dekke engelskkravet. På enkelte mastergradsprogram er det et forhøyet krav til engelsk, dvs. over minimumsnivået som gjelder for samordna opptak.